

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Gnoti Seautón, Sive Arnoldi Geulincs Ethica

Geulincx, Arnold

Lugd. Batav., MDCLXXV

§. 13. Justitia & Æquitas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48728](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48728)

temque hæc sua esse, à se proficisci, se eorum esse dictatorem, etiam si Ratione nostra non assequamur ista. Et hæc potissima regula est, & sola etiam sufficit: sed infinitis præstigiis, fraudibus, melancholiis & persuasionibus obnoxia, quæ cautissimè debent, & adhibitis, fufisque ad Deum humillimis precibus, rescari, præsertim vero pure simpliciterque vivendo, nam optimus Dei cultus bonus animus est, ut non Senecæ, sed Dei ipsius Oraculum esse videatur.

His regulis, si rite instructi fuerimus, munita nobis est ad veram Religionem via, quæ Ethices & totius humanæ vitæ summus finis est.

Habet etiam Religio (sicut in genere Pietas) suam Theologiam, & Theolatriam, in Theologia, quæ Deus revelavit, considerantur, in Theolatria, quæ ad suum cultum facienda instituit, expediuntur.

Habet etiam opposita sibi vitia, Impietatem & Superstitionem, quæ hic tanto detestabiliora sunt, quo Religio simplici in Deum Pietate est major & illustrior.

§. 13. Iustitia & Æquitas.

Virtus cum circa alios homines versatur, generali nomine potest vocari **Æqui-**

Æquitas, eo quod illi omnes æquali nobiscum loco habendi sint. Ita scilicet ut tres sint Virtutes particulares, seu tria summa genera Virtutum Particularium. Humilitas (scilicet particularis illa) Pietas & Æquitas: habet etiam Æquitas duas partes, nempe inspicere alium hominem (Proximum ordinarie vocant Christiani) & conspicere eundem, seu pari secum loco illum habere.

Quantum attinet ad inspectionem proximi, facile videmus eum ita à natura comparatum esse, ut nos sumus: eodem modo huc ignarum appulisse, hinc abripi, hic agere dependenter prorsus ab alterius alicujus, qui Deus vocatur, arbitrio, proinde easdem habere illum Obligaciones, quas nos habemus: nec de inspectione ejus plura dicenda sunt, cum illa satis intelligantur ex iis, quæ de nostrum ipsorum inspectione diximus.

Altera pars Æquitatis est præcipua, & unde Æquitas nomen suum habet, quæ est proximum pari nobiscum loco dignari. Ex quo proxime sequitur Obligatio opis & auxilii in eum conferendi: sicut vero nobis nihil agere licet, nisi quod ad Obligaciones nostras pertinet, sic nec jurare proximum in aliquo licet, nisi quod faciat.

faciat ad Obligationes ejus. Omne nostrum auxilium, quo ei succurrimus, eo semper spectare debet, ut iis Obligationibus suis satisfaciat: turpissimum hic est & omnino servile, auribus ejus aliquid dare libidini ejus & oblectamenti servire: adferre ea, quæ faciant ad honorem & divitias, imo ad consolationem, si ibi sistatur, seu in eo stetur: possunt enim hæc subinde recte fieri, si ad Obligationes ejus referantur: Jubet igitur Æquitas, ut, quia vivere debet proximus, & manere hic donec à Deo revocetur (sicut & nos) ei in Obligatione illâ persolvendâ opitulemur, si in aquas inciderit, salvemus, si in morbum, sanemus, si victus ei non superet, suppeditemus, de conditione vitæ acceptandâ, moneamus, suadeamus, juvemus &c.

Si interim occurrat casus, quo aut nos nostræ, aut ille suæ Obligationi satisfacere non possit, potius nostræ vacare debemus, quam ejus Obligationi: ut si in aquam ambo incideremus, habeamque satis, quod pro me agam, ille deferendus est, non quia caritas incipit à seipso, ut vulgus dicit, seu quia meipsum magis amare debeo, magisque mihi studere, quam alii alicui (quod ineptum est, & manifestè

Philau-

Philantiam seu peccatum inducit) sed quia
 meæ Obligationes fortius me obstringunt
 ad exequendum eas, quam ad promovendam
 executionem Obligationum, quas
 alii homines habent, ut per se notum est:
 & facile exemplo legum humanarum in-
 telligitur: cum enim pluribus aliquid in-
 junctum est, magis tenemur pro se quis-
 que quod injunctum est exequi, quam so-
 cium in exequendo juvare.

Æquitas illa generalis in Æquitatem
 strictè dictam & Justitiam distinguitur.

Justitia (scil. particularis hæc, non vero
 Cardinalis de quo Tract. 1.) tribuit illud
 proximo, quod ei stricto jure debe-
 tur, seclusâ scil. omni gratiâ & favore er-
 ga ipsum: sic operis mercedem suam,
 emptori mercedem, venditori pretium
 persolvendum est, standum contractibus
 & promissis, non ex nudâ Æquitate, sed
 ex Justitia, in qua favor nullus erga pro-
 ximum implicatur; Æquitatis vero, &
 non Justitiæ est studioso homini, & dili-
 genter opus de quo contractum erat ab-
 solvendi aliquid adjicere ultra summam,
 quam licitatus fuerat: quia hic elucet fa-
 vor aliquis & gratia in proximum: quam-
 vis nulla sit, si ad legem Dei comparetur,
 ea enim stricto jure opus hoc exigebat.

Sub

Sub *Justitia* commutativâ & distributi-
va, sub *Æquitate*, liberalitas, clementia,
comitas cæteræque illæ in indefinitum fe-
re *Virtutes* continentur, de quibus hic non
est dicendi locus, sed ad *Politiam* pertinet
illa tractatio.

Vitia opposita *Æquitati* sunt iniquitas
in defectu, & amor perditus in excessu,
quæ facile ex dictis intelliguntur.

COLLE.